Zaposlenost v aprilu

Iz statističnega poročila Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani posnemamo, da je zaposlenost delavstva v posameznih industrijah še vedno ugodno naraščala. V konjunkturnem pogledu so zlasti napredovale tekstilna, gradnje nad zemljo, gozdnožagarska, kovinska, predelovanje lesa, oblačilna in industrija kože in gume. Letni padec izkazujejo le tri stroke: industrija hrane in pijače, trgovina in industrija tobaka.

V sezijskem pogledu, t. j. od marca na april je posebno znaten prirastek pri gradnjah nad zemljo za 2.014 delavcev, industriji kamenja in zemlje za 670 delavcev, industriji papirja, gradnji železnic, cest itd. ter v kovinski industriji. Oslabela pa je sezija v gozdnožagarski stroki, trgovini ter čevljarstvu.

Naša industrijska proizvodnja

V ekspozeju našega finančnega ministra gosp. Dušana Letice za proračun 1937-38 je navedena tudi naslednja cenitev narodnega dohodka od industrijske delavnosti:

	industrija	rudarstvo
1926	5.823.3	900.0
1931	3.500.0	951.1
1935	3.010.0	897.1
1936	3.173.3	898.7

Po drugih podatkih je bilo ceniti vso industrijsko produkcijo leta 1926 na 5.823.3 milij. Din, leta 1933 pa na 6.167.0 milij. Din. Če primerjamo ta dohodek z vsem dohodkom, vidimo, da je delež industrije narastel.

Te dni pa smo dobili v roke tudi drugo cenitev industrijske produkcije v naši državi, ki je ocenjena na 14 in pol milijarde Din. Všteta pa je tudi rudarska in topilniška proizvodnja. Podatki se nanašajo na leto 1936. Po posameznih strokah se razdele številke naslednje:

Rudarska in topilniška proizvodnja 1.560 milij., železna in kovinska industrija 1.500, prehranjevalna 4.211, tekstilna industrija 2.290, lesna industrija 1.693, usnjarska industrija ter predelovanje gume 1.020, kemična 958.5, industrija gradbenega materijala, proizvodnja električne energije in elektrotehničnega materijala 410, industrija alkohola, alkoholnih pijač, kvasa in ledu 240, industrija celuloze, lesovine, papirja in lepenke 178 in industrija stekla 92 milij. Din, skupno torej 14.517.5 milij. Din.

*

Gradba železniške proge Črnomelj—Vrbovsko. Iz obveščenih belgrajskih krogov poročajo, da se trasiranje proge Črnomelj—Vrbovsko približuje koncu. Vlada je dobila nekoliko ponudb inozemskih podjetij in finančnih skupin za gradbo te proge, toda o teh ponudbah še ni razpravljala.

Hranilne vloge naraščajo

Po podatkih Narodne banke so hranilne vloge v marcu narasle od 10.991 na 11.238 milij. Din. Lani so na koncu marca znašale vloge 10.360 milij. Din. Po posameznih skupinah se vloge razdele sledeče (v milij. Din):

	1. aprila 1936	1. marca 1937	1. aprila 1937
državni zavodi	2.308	2.764	2.856
samoupr. hran.	1.933	2.075	2.122
zasebne banke	6.119	6.152	6.260
skupno	10.360	10.991	11.238

Stanje naših kliringov

V italijanskem kliringu znaša stari naš aktivni saldo 46,760.000 lir, v novem kliringu pa se je naš dolg postopno zmanjšal od 27.3 na 25.06 milij. Din.

V nemškem kliringu se je naš saldo zmanjšal in znaša obenem s turističnim računom 28.1 milij. mark.

V poljskem kliringu je naš aktivni saldo narastel od 1.9 na 2.466 milij. Din.

V turškem kliringu se je naš aktivni saldo malo zmanjšal od 3.240 na 3.178.000 Din.

V našem kliringu s Češkoslovaško je po čeških podatkih padel naš pasivni saldo od 30. aprila do 28. maja od 117.8 na 114.69 milij. kron.

Stanje Narodne banke

Dne 22. maja izkazuje Narodna banka tole stanje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 15. maja):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.636.8 (+ 1.2), zlato v inozemstvu 30.3, skupna podlaga 1.667.1 (+ 1.2), devize izven podlage 766.1 (+ 21.14), kovani denar 445.6 (+ 17.3), razna aktiva 1.052.06 (+ 8.0).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.284.1 (— 76.6), državne terjatve 54.65 (+ 12.53), žirovni računi 1.279.15 (+ 141.06), razni računi 958.2 (— 35.43), skupno obveznosti po vidu 2.292.0 (+ 118.16), razna pasiva 340.2 (+ 20.04).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7.576.1 (+ 41.57), skupna podlaga s primom 2.142.26 (plus 1.5), zlato v blagajnah s primom 2.103.3 (2.101.5), skupno kritje 28.27 (28.41) %, od tega samo z zlatom v blagajnah 27.76 (27.89) %.

Ikaz kaže velik dvig naložb na žiru, ki so dosegle rekordno višino nad 1 milijardo in četrt. Naraščajo tudi devize izven podlage in menična posojila banke.

*

Davek na poslovni promet. Z ozirom na številne predstavke gospodarskih organizacij glede plačevanja tega davka je začelo sedaj finančno ministrstvo proučevati, kot poroča agencija »Jugoslovanski kurir« iz Belgrada, da bi našli nov način za plačevanje tega davka.

Konzum morskih rib

Po podatkih revije »Jadranski ribar« je bilo v prvih treh mesecih letos odposlanih s postaj Sušak, Split in Šibenik 109.192 kg morskih rib. V naslednjem navajamo konzum naših mest s teh treh postaj.

	Sušak	Šibenik	Split
Ljubljana	4.563	1.405	1.985
Maribor	1.798	1.626	4.268
Novo mesto	659	220	30
Celje	—	1.724	627
Prevalje	240	—	—
Rakek	—	140	—
Ostali kraji	—	71	—

Iz teh podatkov je razvidno, kako važni konzumenti morske ribe so naši kraji.

Poraba tekstilnih surovin v Nemčiji

Devizne težkoče v Nemčiji povzročajo, da nemška tekstila vedno bolj porablja namesto inozemskih dosedanjih tekstilnih surovin nove nadomestne tekstilne surovine, katere lahko sama producira. V naslednjem podajamo po nemških listih zanimivo statistiko porabe posameznih vrst tekstilnih surovin v zadnjih dveh letih v Nemčiji v odstotkih:

	količina 1935	količina 1936	vrednost 1935	vrednost 1936
bombaž	67.2	60.2	37.3	29.9
volna	14.5	13.0	27.3	22.6
nemška nar. volna	1.2	1.3	4.4	4.3
lan	5.3	5.7	4.1	3.7
nar. svila	0.5	0.6	2.2	2.3
umetna svila	6.8	9.2	19.9	25.6
lesna svila	4.5	10.0	4.8	11.6

*

Izvoz pšenice. Po mnenju strokovnjakov imamo sedaj v državi na razpolago le še 8—12.000 vagonov pšenice za izvoz. Računa se, da bomo do nove žetve izvozili še 5000 vagonov, ostanek pa se prenese v novo kampanjo. Ostanek držijo v rokah močni producenti, ki pričakujejo še boljše cene.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Korena Josipa in Marije, peka, gostilničarja in posestnikov v Vitanju; narok za sklepanje poravnave 25. junija, oglasiti se je do 20. junija.

Ustavljena poravnava: zapuščina po pok. Dereaniju Jakobu, posetniku in trgovcu v Žužemberku št. 31.

Vsako zabavišče se potrudi, da nudi svojim gostom čim več in kar najbolj raznovrstnega razvedrila. Toda bolje se gotovo ne boste nikjer zabavali kot na veselicnem prostoru ljubljanskega velesejma od 5. do 14. junija. Poskrbljeno bo za stare in mlade, resne in razigrane. Razne komedije, plesišča s prvovrstnimi jazzi, rujno vince iz najrazličnejših koncev naše vinogradov bogate domovine, tobogan, vrtiljak, avtodrom za nadebudne šoferske kandidate in še mnogokaj bo za Vas skušnjava, ki ji ne boste mogli odoleti.

Dokaze požrtvovalnega truda naših mizarjev pri izdelovanju najmodernejšega in hkratu najtrpežnejšega pohištva kvalitetnega dela pri najnižjih cenah, bomo spet občudovali na razstavi stanovanjske opreme na velesejmu od 5. do 14. junija. Pri ocenjevanju vseh teh prvovrstnih izdelkov moramo naposled s pohvalo priznati, da naši mizarski mojstri delajo prave čudeže, ko nam najboljše in tudi najmodernejše blago nudijo po tako nizki ceni, da si naše skromno meščanstvo in uradništvo brez občutnejših žrtev lahko omisli tako pohištvo, kakršno drugje celo premožnejši krogi smatrajo za nedosegljivi luksus. Na velesejemski razstavi stanovanjske opreme, ki so za njo najsolidnejši mizarji z vseh strani banovine rezervirali okrog 1500 m² prostora, da bo doslej največja razstava pohištva v Jugoslaviji, bomo poleg viškov stanovanjske kulture seveda imeli tudi ogromno izbiro praktičnega, zato pa vendar lepega in modernega pohištva po najnižjih cenah. Že danes pa moramo opozoriti tudi na odlične in res vzorne izdelke naših tapetnikov, ki so za razstavo pripravili vsestranska presenečenja tako glede najmodernejših oblik, kakor glede solidnega dela in neverjetno nizkih cen.

Spet bodo znižane cene na železnici, seveda predvsem za one, ki bodo potovali na spomladanski ljubljanski velesejem. Z rumeno izkaznico, ki jo za 2 Din dobite pri blagajni na postaji, kupite celo vozno karto do Ljubljane, kjer vam na velesejmu na to izkaznico potrde obisk, nakar se lahko z isto vozno karto brezplačno vrnete domov. Za odhod v Ljubljano velja ta popust od 31. maja do 14. junija, a za povratek od 5. do 19. junija.

Vožnja po morju se poceni, ker je Jadranska plovidba obiskovalcem ljubljanskega velesejma dovolila za plačano vožnjo v nižjem razredu vožnjo v višjem razredu, in sicer za potovanje v Ljubljano od 20. maja do 14. junija, za povratek po morju pa od 5. do 20. junija. Prav tako je potovanje v višjem razredu s karto nižjega razreda dovolila Dubrovačka parobrodska plovidba. Vsi ti popusti pa veljajo samo na podlagi velesejmske legitimacije.

Samo v trafiki na velesejmu si bomo lahko od 5. do 14. junija privoščili posebej v ta namen izdelane izložbene cigarete »Vardar« in »Drina«, ki ne bodo nič dražje, vendar pa znatno boljše od cigaret tega imena v navadni prodaji. Na velesejmu priredi Monopolska uprava kraljevine Jugoslavije veliko reprezentativno razstavo tobaka in tobačnih izdelkov.

Borza

Dne 1. junija

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je beležil v Ljubljani 8.01 do 8.11, v Zagrebu in Belgradu 7.99—8.09.

Grški boni so beležili v Zagrebu 33.40—34.10, v Belgradu 33.9—34.60.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.17 do 12.37, v Zagrebu na 12.34—12.54, za konec junija so beležili 12.37—12.57, za konec julija in avgusta 12.36—12.56. V Belgradu so beležili 12.3453 do 12.5453.

Italijanske lire so nudili v Belgradu po 2.20.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.895.774 dinarjev, v Belgradu 4.181.000 dinarjev. Efektni promet je bil v Zagrebu srednji, v Belgradu je dosegel 3.586.000 dinarjev.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2403.66—2418.26
Berlin 100 mark	1751.03—1764.90
Bruselj 100 belg	736.70— 741.76
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.86— 216.92
Newyork 100 dolarjev	4338.50—4374.82
Pariz 100 frankov	194.47— 195.91
Praga 100 kron	152.19— 152.30
Trst 100 lir	229.19— 232.27

Curih. Belgrad 10, Pariz 19.56, London 21.6075, Newyork 438.375, Bruselj 73.925, Milan 23.075, Amsterdam 240.95, Berlin 175.70, Dunaj 81.30 (81.80), Stockholm 111.40, Oslo 108.575, Kopenhagen 96.45, Praga 15.27, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.54, Buenos-Aires 131.1.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 88—88.50, agrarji 52—52.50, vojna škoda promptna 409—410, begluške obveznice 76—77, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 96.50—98, 7% Blerovo posojilo 86—87, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 99—100, Trboveljska 265—285.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88 den., agrarji 52.25—52.50, vojna škoda promptna 409—411, begluške obveznice 76 den., dalm. agrarji 74.50 den, 4% sev. agrarji 52.25—52.50, 8% Blerovo posojilo 96.25—96.50 (96.50), 7% Blerovo pos. 86.50—87, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.25 den. — Delnice: Narodna banka 7.150 den., Priv. agrarna banka 195 den., Trboveljska 265—280 (265), Gutmann 65 blago, Osj. livarna 180—190, Osj. sladk. tov. 160—190, Dubrovačka 350—410, Jadr. plov. 400 den., Oceania 250 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88.25—88.75 (88.50), agrarji (52.75—52.50), vojna škoda promptna 409.50—410 (410), begluške obveznice 76.50—77 (75.75), dalm. agrarji 74.50—75 (74.75), 4% sev. agrarji (52.50), 8% Blerovo pos. 95.25 blago, 7% Blerovo posojilo 86.25—87.50, 7% stab. posojilo 87 den. — Delnice: Narodna banka 7.200 blago, Priv. agrarna banka 198—199 (198.75).

Dunaj, 1. junija. Današnja borza je potekla mirno. Tendenca je bila delno celo boljša, vendar je bilo poslovanje v ozkih mejah. Beležili so (v oklepajih včerajšnji tečaji): Donavskosavskojadranske žel. obligacije 61.80 (61.75), avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 17.75. — Delnice: Narodna banka 160.25 (159.75), Steg 27.15 (27.10), Steweag 29.25 (29.30), Trboveljska 28.80 (28.55), Alpine 42 (42.20), Berg-Hütten 635, Rima Murany 90 (88.25), Steyr-Daimler-Puch 209.— (207.50), Leykam 70.— (70.75), Semperit 62.55 (62.70).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendenca neizprem. Promet srednji.

Sombor. Oves: bč., srem., slav. 100—102. — Rž: bč. 153—155. — Ječmen: bč. okolica Sombor, 63-64 kg, 120—122.50, srem., 63-64 kg, 120 do 122.50, bč. spomlad., 67-68 kg, 125—127.50, bar. spomlad., 67-86 kg, 127.5—130. — Koruza: bč., srem. 91—93, bč. bela 2% 95—97. — Moka: bč. 0g 0gg 260—270, 240—250, 230—240, 200—210, 160 do 170, 115—120. — Otrobi: bč., srem. 90—95. — Fižol: bč. beli 230—240. — Vse ostalo neizpr. Tendenca prijazna. Promet 49 vagonov.

Živina

Sejmsko poročilo iz Kranja od 24. maja

Cene goveje živine so bile naslednje: voli I. vrste 6 Din, II. vrste 5.50, III. vrste 5 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 7.50, II. vrste 6.50 Din za 1 kg žive teže. — Prašiči špeharji 9 Din, pršutarji 8 Din za 1 kg žive teže. Do 8 tednov stari pujski 140—200 Din komad. — Cene goveje žive in prašičev so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene. — Goveje meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—12 Din, III. vrste 7—9 Din za 1 kg. — Svinjina 16 Din, svinjska mast 19 Din, slanina 22 Din, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg. — Kmetijski pridelki: pšenica 200 Din, ječmen 190 Din, rž 190 Din, oves 190 Din, koruza 140 Din, fižol 300 Din, krompir 100 Din, lucerna 2000 Din, seno 75 Din, slama 50 Din, pšenična moka 300 Din, koruzna moka 250 Din za 1 cent. Mleko 2 Din liter.

Kulturni obzornik

Belokrajinsko narodno blago

Nedavno je izšel posebni odtis iz »Etnologa« (knj. X. 1937): »Katarina Zupanič, Šopek poljskih cvetlic iz Gribelj v Beli Krajini«. Knjižica prinaša na kakih 20 straneh raznovrstno narodno blago, ki ga je v Gribljah in njegovi okolici nabrala in zapisala odlična belokrajinska žena Katarina Zupanič, pokojna mati ravnatelja Etnografskega muzeja v Ljubljani ministra dr. Nika Zupaniča. Narodopisno gradivo je porazdeljeno na štiri dele: I. Narodne pesmi, II. Pregovori in izreki, III. Vraže, šege in navade in IV. Nenavadne besede in izrazi.

Narodne pesmi predstavljajo dokaj pestro in mnogolično podobo, ki se v njej križajo in prepletajo razni slovenski in deloma hrvatski svetovi. Med njimi je mnogo takih pesmi, ki so nam dobrodošle variante onih belokrajinskih narodnih pesmi, ki jih je svoječasno zapisal Janko Barle v Podzemlju, Suhorju in še kje drugje (prim. Štrekelj III/392, Ova mala čašica potuje i. dr.). Nekatere gribeljske narodne pesmi poznamo že iz Šašlja (Bisernice I. in II.) oziroma iz Štreklja kot kresne (ivanjske) pesmi ali kot pesmi, ki jih pojó pri belokrajinskem (n. pr. poljanskem) kolu. (Izrasla je runka hruška, Junak sadi vito jalvo). Seveda moramo poudariti, da so gribeljske pesmi sicer bistveno enake ali podobne imenovanim, že zapisanim pesmim, da pa so gribeljsko-krajevno zabarvane ter so zaradi tega kot nove variante pomemben in važen donesek k študiju belokrajinske narodne epike in lirike. Le žal, da niso zapisani tudi napevi teh pesmi in v tem pogledu bi jih bilo treba vsekakor popolniti. Dalje je med gribeljskimi pesmimi nekaj takih, ki se jim močno pozna, da so se priselile v Belo Krajino iz severnejših slovenskih krajev. Opozarjam med drugimi n. pr. na Majolčico (Štajerska), Kadar jaz pa umrjem (Sredozemlje, Gorenjska), Mi smo bratci dva (Dolenjska) i. t. d. Tudi za te pesmi bi bilo dobro, poznati njih napeve, da bi dognali, v koliki meri so jim vtisnjene belokrajinske značilnosti. Hkrati pa moramo ugotoviti, da so v zbirki tudi pesmi, ki so prvič zapisane. — Drugi del tvorijo pregovori in izreki, ki so deloma prvič zapisani, deloma pa predstavljajo zanimive variante že po Šašlju zapisanih pregovorov, prilik in izrekov. Med gribeljskimi pregovori in izreki precej jasno razločiš, kateri so zgolj belokrajinska in kateri obča slovenska last.

Tretji del prikazuje vraže, šege in navade. Dejal bi, da je v tem delu razmeroma še največ doslej nepoznanega in neobjavljenega narodopisnega gradiva, kajti zbiranje in zapisovanje belokrajinskih vraž (uver) se je v slovenskem narodoslovju zelo zanemarjalo, da ne govorim o njih razlaganju. Predvsem so dragocene in pomembne one gribeljsko-belokrajinske šege in uvere, ki nam odpirajo razgled v davno kultno-magično dobo belokrajinskega človeka. Med številnimi uverami naj v prvi vrsti opozarjam na rožo dolinarko ter na razne svatovske običaje in uvere.

Tej zbirki gribeljsko-belokrajinskega narodnega blaga je redakcija oskrbela primeren uvod, ki nas seznanja z gribeljskim krajem in z življenjem zbirateljice, izobražene kmetske žene, Katarine Zupanič, in njenega moža Mika. Moderno narodoslovje hoče namreč spoznavati in prikazovati ne samo običaje in razne ljudske predmete, ampak tudi zemljo in človeka, nositelja in stvaritelja vseh teh običajev in predmetov. Mestoma sicer uhaja ta življenjepis v lirično vznesenost, izvečine pa je vendar narodoslovno tehten in stvaren. Kajti v lepi luči nam razodeva plemenite in izrazite svojstvenosti belokrajinskega človeka in dobro nam prikazuje, kako raste kmetski človek iz belokrajinskih tal, kako živi sredi sveta svojih zmiselnih običajev in navad. Zlasti v Katarini Zupanič ugledamo svojstven lik belokrajinske žene in slovenske matere, katerega ne bosta smela prezreti slovenski narodoslovec ter kulturni zgodovinar. Knjigo ilustrirajo tri risbe Iv. Vavpotiča (K. in M. Zupanič, Kolpa), reprodukcija akvarela M. Gasparija (gribeljska cerkev) in Belokrajinci iz Valvazorja. Skratka: narodopisna knjižica, ki jo mora poznati vsak narodoslovec, zlasti pa oni, ki se poglablja v podroben študij belokrajinske folklore.

B. Orel

Stele: Monumenta

Veliko delo dr. Franceta Steleta »Monumenta artis slovenicae« izhaja redno po napovedi ter sleherni mesec izide snopič, ki ima poleg teksta tudi odlične reprodukcije slikarskih del. Sedanji četrti snopič obsega konec francoskega besedila, ki se nanaša na prvo poglavje, potem pa prehaja avtor na drugo poglavje, ki govori o vlogi tujih slikarjev. Predvsem ugotavlja dvoje središč, kamor se je opiralo baročno slikarstvo pri nas, in sicer Gradec ter Ljubljano, kjer je povsod prevladoval v 17. stoletju vpliv beneškega slikarstva. Označeni so posamezni slikarji in njih dela pri nas, omenjeni so neitalijanski vplivi, potem pa razpravlja dr. Stele o slikarjih, ki so posebno posegli v razvoj slovenskega baroka: Italijan Giulio Quaglio, Alzačan Valentin Metzinger, o katerem bo govora kasneje, ter na prehodu v 19. stol. Janez Martin Kremser-Schmidt, prav tako pa tudi Solnagrajčan Frančišek Kurz pl. Thurn in Goldstein. — Reprodukcije obsegajo iluzionistično slikarstvo, ki ga predstavljajo: slikani obok ljubljanske stolnice (Quaglio), slikani obok ljubljanske šentpeterske cerkve (Franc Jelovšek), deli slikarskih stropov v gradovih v Ormožu in v Dornavi, slikane kupole v župnih cerkvah v Rogatcu in v Olimlju, slikana dvorana v gradu v Brežicah, deli slikanih strokov v gradu v Bokalcih in v gradu Statenbergu, deli stropa v dvorani in oboka v kapeli na brežiškem gradu ter slikani oltar v cerkvi sv. Katerine na Markovem trgu v Zagrebu (Andrej Jelovšek).

Monumenta izdaja Akademska založba v Ljubljani. Mesečna naročnina 38 Din.

*

Pregled moderne slovenske literature v češki reviji. V Pragi izhaja pri izdajatelju E. Beaufortu (Edice Elzevir) ilustrirani zbornik sistematičnega izobraževanja »POZNANÍ« (Poznanje, znanstvo), ki ga urejujejo odlični češki znanstveniki in ima namen najširšim plastem nuditi sistematično obravnavano snov iz najrazličnejših znanstvenih panog. Snov je razdeljena na X. skupin, ki jo urejuje deset urednikov ter izhaja mesečno (10 sešitkov 66 Kč) v posebnih zvezkih, kjer pa ima vsaka skupina svojo posebno paginacijo, kar da ob letu posebno zaključeno knjigo. VI. skupino, literaturo in jezikoslovje, urejuje dr. Jan Šnobr ter je za pregled moderne slovenske književnosti zaprosil lektorja slovenskega jezika na praški univerzi in knjižničarja Slovanskega zavoda dr. O. Berkopca. Zdaj je razprava dr Berkopca izšla v 8. zvezku na desetih dvokolonskih straneh ter obsega: nastop moderne, prehodno generacijo ter mlade in najmlajše. Razna kritika pa pride v prihodnjem zvezku. Dr. Berkopec objektivno poroča o vseh važnejših pojavih slovenskega književnega življenja, kjer podčrtava između predvojne in prehodne generacije, poleg slovenske moderne, zlasti VI. Levstika (morda z malo pretiranimi epiteti), Preglja in Bevka, med mlajšimi bi morda oporekal precenjevanju Jarčevih »Listopadovih pesmi«, ali primeri ob F. Vodniku, da se dajo nekatere njegovih pesmi primerjati Březinovim. Potrebno pa bi bilo bolj podčrtati Boža Voduška in Faturja, ki zaključujeta pesniška imena. Vsekakor pa je ta pregled slovenske moderne med najboljšimi, kar smo jih brali v tujih listih ter moramo biti dr. Berkopcu, ki tudi sicer prav marljivo piše o naših kulturnih pojavih redno v kulturno rubriko »Českega slova« ter v novi »Ottov Slovnik« (dozdaj čez 300 jugoslovanskih gesel, med njimi preko 100 slovenskih — do črke r) hvaležni. On vrši vzorno vlogo poročevalca v čeških revijah, zlasti še kot urednik za Slovenski del »Česko-jihoslovanske revue«, td.

Nov češki prevod Ksaverja Meška. Čehi posvečajo veliko pažnjo slovanski kulturi, mnogo o nji poročajo in zapisujejo, obenem pa prevajajo literarna dela in tako neposredno prikazujejo duhovni svet sorodnih slovanskih narodov. Tega njihovega dela so precej deležni tudi Slovenci in nedavno se je ostalim prevodom Ksaverja Meška pridružil »Mir božji«, ki ga je prav tako prevedel Antoš Horsák. Knjigo je zelo dobro ilustriral naš grafik Rajko Šubic. (Založba: »Společenské podniky v Přerově«. Broš. 12.— kč, vezana 20.— kč. Strani 176.)

Češkoslovaška-jugoslovanska revija (1—2, 7), ki jo izdajajo liga v Pragi in zveza lig v Belgradu, ima poleg številnih poročil iz slovenskega in ostalega južnoslovanskega slovstva (poroča dr. Oton Berkopec), med razpravami tudi dober informativen članek Bratka Krefta o slovenskem gledališču po svetovni vojni, kjer je avtor ves razvoj označil z dvema dobama, ki so jim v središču Šest—Skrbinšek ter Debevec—Stupica. Nadalje poroča o slovenski operi, o stikih s češkim gledališčem ter menja mariborsko gledališče. V zaključku pravi Kreft: Očitati nam folkloro danes ni več umestno ... a vsa boljša slovenska povojna literatura je pisana na taki višini, da jo povsod lahko razumejo, samo za nas se je treba toliko zanimati, kolikor se mi zanimamo za druge. Teh nekoliko trpkih besed pa naj si nihče ne razlaga kot očitek, temveč kot opozorilo, da se mi, Slovenci, upamo meriti s komerkoli«. (Revija je pisana v češko-slovaškem jeziku.)